

KÄÄPA PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Sisukord

Üldsätted.....	3
Kooli väärtused.....	3
Kooli eripära.....	4
Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	4
Õppekorraldus	4
Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti.....	6
Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	7
Õpikeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused.....	7
Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord III kooliastmes	9
Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus	11
Arenguestlused	11
Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord	12
Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine	16
Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	16
Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	18
Lisad	20
Lisa 1	20

Üldsätted

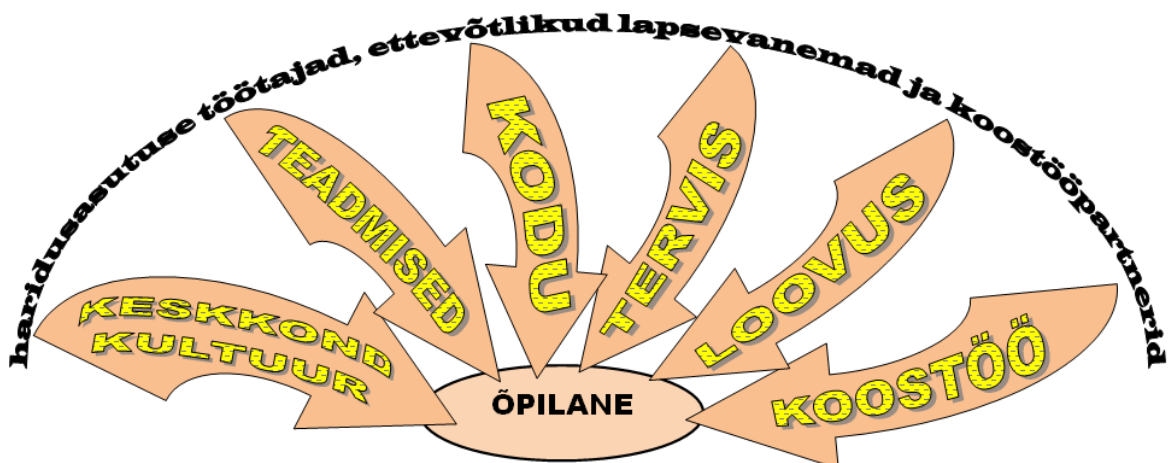
1. Kääpa Põhikooli (edaspidi „kool“) õppekava kaudu rakendatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kinnitatud [Põhikooli Riiklik Õppekava](#).
2. Kooli õppekava koostamise, rakendamise, arendamise ja demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.
3. Regulaarselt muudetakse kooli õppekava üldosa neid punkte, mis on seotud kõrgemalseisvate organite määruste ja korraldustega ning muudatustega koolisisestes õppetööd reguleerivates aktides.
4. Kooli õppekava muudatused viiakse sisse vastavalt vajadusele, kuid mitte sagedamini kui kord õppeaastas ja esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Kooli õppekava kehtestab direktor.

Kooli väärtused

Kääpa kool väärtustab õpilast, keda toetavad oma teadmistega haridusasutuse töötajad, ettevõtlikud lapsevanemad ja koostööpartnerid.

Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase, perekonna ja koostööpartnerite vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut.

Väärtuste kujundamine toimub tasakaalustatult eesmärgistatud tegevuste kaudu, kus olulisteks märksõnadeks on keskkond, kultuur, teadmised, kodu, tervis, loovus ja koostöö. Iga märksõna sisuks on mõtestatud tegevused, mis aitavad arendada õpilastes meie ühiskonna ja koolikultuuri väärtusi.

Kooli eripära

Kääpal on kooliharidust antud alates 1830. aastast. Kooli tugevuseks on traditsioonide hoidmine, hea õpikeskkond ning toetav kogukond.

Igapäevatoös lähtutakse [Ettevõtliku kooli programmi](#) põhimõtetest, kus ettevõtlikkus kujuneb järk-järgult õpilase hoiakuks. Üldpädevuste arendamine toimub erinevate ainevaldkondade lõimingu ning läbivate ja ühiste temade käsitlemise kaudu. See väljendub ainealases õppetöös ja seda toetavates tegevustes: õppekäigud, sporditegevus, huvitegevus, töö noorkotkaste ja kodutütardega, projektitöö nii rahvusvahelisel kui ka kohalikul tasandil, õpilaste- ja õpetajate vahetusprojektid.

Valikainetena õpetatakse võru keelt, informaatikat ja karjääriõpetust. Tugeval järjel on sporditegevus ning loodusteadusega seotud õppe- ja huvitegevus.

Koostöös piirkonna lasteaia ja lastevanematega toimuvad esimesse klassi astuvatele õpilastele eelkooli tegevused.

Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgiks on tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Mitmekülgse õppe- ja kasvatustegevuse käigus toetatakse:

- väärtushoiakute kujunemist, kus õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tagajärgede eest;
- huvides, kalduvustes ja võimetes selgusele jõudmist, mis tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgmisel haridustasemel ja elukestvaks õppeks;
- ettevõtlikkust, kus õpilane oskab seada eesmäärke, kasutada omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest.
- eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimist ning arengut läbi eesti keele ja paikkondliku võru keele õppe.

Õppekorraldus

Õppeaasta kestab 1. septembrist kuni 31. augustini. Õppeaasta koosneb trimestritest ja koolivaheaegadest. Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva (lõpuklassil vähemalt 185 päeva), mil õpilane on päevakava või individuaalse õppekava alusel kohustatud osalema õppes.

Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund ning õppetööd toetavad huviringid. Õppe- ja huviringi tund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks (pedagoog + õpilane) ettenähtud ajavahemik. Õppe- ja huviringi tunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppe- ja huviringi tund vaheldub vahetunniga. Tundide- ja vahetundide ajad on välja toodud kooli päevakavas. Õppe- ja huviringi tunnid toimuvad koolis, väljaspool kooli õppekäikudena või virtuaalses keskkonnas. Õppimist korraldatakse mitmel viisil: traditsiooniliselt (õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel), perioodõppena (õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas) või üldõpetuse näol (keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde).

Kohustuslike õppeainete ja valikainete tundide jaotus klassiti on määratud tunnijaotusplaanis, mis tagab kohustuslike õppeainete riiklikus õppekavas ettenähtud mahud. Alates 2. klassist õpitakse A – võõrkeelena inglise keelt ja alates 5. klassist õpitakse B võõrkeelena vene keelt. Valikainete ressursi arvelt on suurendatud I kooliastmes osade ainetundide arvu, et oleks võimalik süveneda rohkem õppeainesse, kasutada huvitavaid, arendavaid ja enam ajaressursi nõudvaid õppemeetodeid. Need õppeained on inglise keel (1t), matemaatika/informaatika (4t, mille sees on 1t lõimingut informaatikaga), loodusõpetus (1t), liikumisõpetus (1t) ja valikainena võru keel (1t). II kooliastmes on suurendatud samadel eesmärkidel järgnevate õppeainete tundide arvu: inglise keel (3t), matemaatika (2t), ajalugu (1t), käsitöö ja tehnoloogiaõpetus (1t) ning valikainetena vene keel (1t) ja informaatika-ettevõtlus (2t). III kooliastmes on suurendatud samadel eesmärkidel järgnevate õppeainete tundide arvu: eesti keel (1t), matemaatika (1t), bioloogia (1t), geograafia (1t) ja valikainena karjääriõpetus (1t lõiming klassijuhataja tunniga). 1.–5. klassi õpilastel on võimalik osaleda pikapäevarühma tundides, kus toetatakse õpioskuste ja harjumuste kujunemist. Õppepäeva jooksul on õpilastel võimalus osaleda erinevates, õppetööd toetavates, huviringides.

Õpilaste õppekoormus nädalas on:

1. klassis – 20 õppetundi
2. klassis – 23 õppetundi
3. klassis – 25 õppetundi
4. klassis – 25 õppetundi
5. klassis – 28 õppetundi
6. klassis – 30 õppetundi
7. klassis – 30 õppetundi
8. klassis – 32 õppetundi
9. klassis – 32 õppetundi

Tunnijaotusplaani õppeainete ja klasside

Käpa Põhikooli tunnijaotusplaan

Ained	I kooliaste				II kooliaste				III kooliaste			
	RÕK/kool	1.kl	2.kl	3.kl	RÕK/kool	4.kl	5.kl	6.kl	RÕK/kool	7.kl	8.kl	9.kl
Eesti keel	19	7	7	5	11	5	3	3	6 (7)	2	2	2+1
Kirjandus					4		2	2	6	2	2	2
A-võõrkeel	3 (4)		1	3	9 (12)	3+1	3+1	3+1	9	3	3	3
B-võõrkeel					3 (4)		0+1	3	9	3	3	3
Matemaatika/informaatika	10 (14)	3+1	3+2	4+1	13 (15)	4+1	4+1	5	13(14)	5	4	4+1
Loodusõpetus	3 (4)	1	1	1+1	7	2	2	3	2	2		
Geograafia									5 (6)	1+1	2	2
Bioloogia									5(6)	2	1+1	2
Inimeseõpetus	2		1	1	2		1	1	2	1	1	
Ajalugu					3 (4)		1+1	2	6	2	2	2
Ühiskond					1			1	2			2
Keemia									4		2	2
Füüsika									4		2	2
Muusika	6	2	2	2	4	2	1	1	3	1	1	1
Kunst	4,5	3	3	3	3	1	1	1	3	1	2	
Tööõpetus	4,5											
Käsitöö, kodundus/tehnoloogiaõp					5 (6)	1+1	2	2	5	2	2	1
Liikumisõpetus	8 (9)	2+1	3	3	8	3	3	2	6	2	2	2
Võru keel	0 (1)			1								
Informaatika-ettevõtlus					0 (2)	0+1	0+1					
Kokku		20	23	25		25	28	30		30	32	32
Sh valikaineid	8	2	3	3	10	4	5	1	4	1	1	2

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamisel lähtutakse aineülestest pädevuste kujundamisest, mis on tähtsustatud ühiskonnas ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade¹ õpe koolis realiseerub:

- õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte;
- kooli projektinädalate raames – projektinädalatel toimub õpe koolis nädala üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel. Projektinädalate eesmärgiks on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist;
- valikainete läbimisel – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö tegemises;
- õppetööd toetavate tegevuste korralduses;
- maakondlike, üle-eestiliste ja rahvusvahelistes projektides osalemisega.

Tegevused konkretiseeritakse ainekavades ja õppetööd toetavate tegevuste plaanis.

Lõimimine toimub läbi üld- ja valdkonnapädevuste, läbivate teemade, õppeainete ja õppetööd toetavate tegevuste. Lõimingu õnnestumiseks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks koostööks.

Lõimingu kajastatakse e-päevikus ja/või kooli kalenderplaanis õppe- ja/või õppetööd toetavate tegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ning neile vastuste leidmine jmt.

Lõimingu toimumise viisi valib õpetaja. Valik sõltub sellest, mida soovitakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme üldpädevusi.

Õpikeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

Õpikeskkonna mitmekesistamisel lähtutakse kooli tegevuse eesmärkidest ja traditsioonidest, mis väljendub erinevate projektitegevuste näol. Projektid koostatakse õppekasvatustegevuse

¹ Põhikooli Riiklik Õppekava §14 l3.

toetamiseks ning nad peavad olema kooskõlas õppe- ja kasvatustöö eesmärkidega ning läbivate teemadega. Kavandatud projektid võivad olla nii ainekesksed kui ka aineid ja läbivaid teemasid lõimivad.

Kool toetab igati projektide raames toimuvat õpilaste enesearendamist ja kooli esindamisega seotud tegevusi ning osutab kaasabi vastavalt võimalustele. Läbiviidavad projektid toetavad õpilaste loovust ja mitmekülgset arengut, kujundades neid enesest, oma kaaslastest ja Eestimaast lugupidavateks kodanikeks. Kavandatud projektid võivad olla suunatud nii ühe klassi õpilastele kui ka kogu kooliperele. Võimalusel kaasatakse kooli õpilasi erinevatesse rahvusvahelistesse projektidesse. Kooli õppekavaga seotud õppetöö ajal läbiviidavad projektid on õpilastele kohustuslikud. Kooli õppekavaga mitteseotud projekte ei korraldata üldjuhul õppetundide ajast.

Õigus teha ettepanekuid projektitegevuse korraldamiseks ja neis osalemiseks on kogu kooliperel ning teistel kooliga seotud huvitatud isikutel. Kui projekti elluviimine eeldab finantseerimist kooli eelarvest, tuleb taotlus esitada enne järgneva aasta eelarveprojekti esitamist kohalikule omavalitsusele. Projekti toimumine kajastatakse kooli üldtööplaanis ja projektitegevusi juhib kooli direktori poolt kinnitatud projekti koordinaator.

Õpikeskkonda mitmekesistavad projektid on kajastatud kalenderplaanis. Kool tagab projektide läbiviimiseks vajaliku finantseerimise transpordi, võimalusel ka pääsmete ja giiditeenuste osas. Samuti kindlustab kool õpilaste toitlustamise koolilõuna maksumuse ulatuses. Taotlus õppekäigule minekuks esitatakse direktorile üldjuhul hiljemalt trimestri alguses. Laekunud taotluste rahuldamise otsustab kooli juhtkond, lähtudes projekti eesmärkidest, seotusest õppekavaga ja finantsilistest võimalustest.

Koolis viiakse läbi järgmisi projektitüüpe:

- õpilaste loovtööd;
- õppelaagrid ja –käigud;
- projektõppe- ja ainepäevad;
- temaatilised näitused;
- erinevad olümpiaadid ja konkursid;
- traditsioonilised ülekoollised üritused;
- maakondlikud ainepäevad;
- riiklikud projektikonkurssid;
- ühisprojektid sõpruskoolidega nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- üleriigilised ja rahvusvahelised projektid;
- õpikeskkonna kujundamisega seotud projektid.

Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord III kooliaastmes

8. klassis teevad kõik õpilased läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks võib olla uurimis- või praktiline töö. Loovtöö teema valimisel võib õpilane lähtuda oma huvist ainevaldkonna, valikainete, üldpädevuste, õppekava läbivate teemade, kooli, perekonna või paikkonna vastu.

Loovtöö hinne kantakse 8. klassi tunnistusele (erandkorras 9. klassi tunnistusele) ja loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele. Ainealase loovtöö hinnet arvestatakse vastava aine aastahinde väljapanekul.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud.

Loovtöö eesmärk on pakkuda õpilasele võimete kohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- 1) õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele, nende teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- 2) õpimotivatsiooni, eneseanalüüsi ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- 3) õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgeks isiksuseks;
- 4) üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne) kujunemist;
- 5) õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

Loovtöö korraldamise ajaline graafik:

- 1) 7. klassi õpilane võib omapoolse loovtöö teema sooviga pöörduda klassijuhataja või õpetaja poole käimasoleva õppeaasta jooksul.
- 2) Kõik õpetajad pakuvad välja omapoolsed loovtööde teemad järgmiseks õppeaastaks käimasoleva õppeaasta III trimestri ajal.
- 3) III trimestril selgitab 7. klassi klassijuhataja, õppe- ja arendusjuht või selleks volitatud õpetaja 7. klassi õpilastele võimalikke teemasid, loovtöödele esitatavaid nõudeid, tähtaegu ja hindamise põhimõtteid. Loovtöö teema ja vormi (õpilasuurimus, projekt, muusikateos, praktiline töö, näitus vm) otsustab õpilane koos juhendajaga hiljemalt III trimestri lõpuks.
- 4) 8. klassis toimub loovtööde esitamine ja kaitsmine üldjuhul aprilli kuu jooksul.

Loovtööde juhendaja on Kääpa Põhikooli õpetaja. Õpilasel on õigus kasutada töö koostamisel kaasjuhendajat väljastpoolt kooli. Loovtööde juhendamiseks kasutatakse õpetaja konsultatsioonide aegu või lisaiega kokkuleppel õpetajaga. Loovtöö juhendamine võib toimuda individuaalselt või ka rühmas. Ühel juhendajal võib üldjuhul olla maksimaalselt kaks õpilast.

Juhendaja ülesanded:

- 1) aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani ning ajakava koostamisel;
- 2) soovib vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- 3) jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- 4) nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- 5) täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse;
- 6) nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul. Loovtöö esitlemisele lubatakse õpilane, kui ta on määratud kuupäevaks esitanud juhendajale oma uurimis- või praktilise töö (kunsti- või projektitöö, vm) koos kirjaliku osaga. Kui õpilane ei ole juhendaja hinnangul valmis tööd esitlema, siis antakse õpilase lisaiega oma töö parandamiseks/täiendamiseks. Hindamiskomisjonile esitatakse töö hiljemalt üks nädal enne esitluste toimumist.

Loovtöö esitlemise korralduse põhimõtted:

- 1) loovtöö esitus toimub aprilli kolmandal nädalal;
- 2) loovtööd esitleb õpilane suulise ettekandena, mille pikkus on koos küsimuste-vastuste vooruga maksimaalselt 10 minutit;
- 3) esitlust on soovitatav näitlikustada stendiettekande, multimeedia, audiovisuaalsete või praktiliste tööde ja vahenditega.

Loovtöö esitlemisel õpilane:

- 1) selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;
- 2) tutvustab kasutatud meetodeid;
- 3) esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti.

Loovtöö hindamise eesmärgiks on kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täideviimist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta ning kujundada kriitilist suhtumist oma töösse, julgustada õpilast järgmisteks loovtöödeks ning toetada seeläbi isiksuse arengut.

Loovtööd hinnatakse [Kääpa Põhikooli loovtöö koostamise, vormistamise ja hindamise korra järgi](#), mis on kättesaadav kooli kodulehel ja kooli raamatukogus. Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon.

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus

Õpilase arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus on välja toodud [Õpilase arengu ja õppimise toetamise, hindamise ja tunnustamise ning klassi ja põhikooli lõpetamise korralduse](#) dokumendis.

Arenguvestlused

Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguvestluse aeg või vanem ei ole teistkordselt ilmunud arenguvestlusele kokkulepitud ajal, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes korraldab vajaduse korral lapse õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete rakendamise. Vajaduse korral kaasatakse ka teovõimelise õpilase vanem, kui õpilane on andnud selleks nõusoleku, teisi koolitöötajaid, tugispetsialiste ning õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse esindajaid.

Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguvestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguvestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguvestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.

[Arenguvestluse kord](#) on kättesaadav kooli kodulehel ja kooli raamatukogus.

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord

Haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õpilasena käsitletakse õpilast, kellele kooli poolt tagatud üldine² tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel võib rakendada tõhustatud tuge või erituge³. Õpilasel tekib vajadus saada tuge⁴, kui tal esineb takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel

Lisas 1 on välja toodud HEV õpilase õppetöö korraldusega seotud sõnaseletused.

HEV-õpilase õppetöö korraldus

HEV õpilase õppekorralduse rakendamisel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

- erivajaduste (sh andekuse) võimalikult varajane märkamine;
- erivajaduste määratlemisel vajaliku tugiteenuse rakendamine ja võimalikult soodsa arengukeskkonna loomine;
- lapse ja perekonna kaasamine (nt nõustamine, arenguvestlused, ümarlauad);
- spetsialistide kaasamine, meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine.

HEV õpilase õpinguid toetavad järgmised koolitöötajad:

- klassijuhataja/aineõpetaja;
- eripedagoog;
- HEV õppe koordineerija;
- logopeed;
- õpiabirühma õpetaja;
- väikeklassi õpetaja;
- pikapäevarühma õpetaja;
- tugiisik.

Haridusliku erivajaduse märkajaks on kõik õpilasega seotud inimesed (õpilane ise, vanem, õpetaja, treener, jt). Õpilase toetamist võib rakendada õpilasele kolmel erineval tasandil vastavalt koolis olevatele võimalustele:

- 1) HEV õpilase toetamine klassiruumis (0 – tasand):

² PGS § 46 lg 5. Õpilast ei käsitleta HEV õpilasena.

³ PGS § 46 lg 6. Õpilast käsitletakse HEV õpilasena.

⁴ PGS § 46 lõige 5.

- õppetöö individualiseerimine - tööjuhendi täiendav selgitamine, töö käigus juhendamine, töö raskusastme reguleerimine;
- õppetöö diferentseerimine - sobiv metoodika ja hindamine, eri tasemel õppe korraldamine, ülesannete mahu vähendamine, logopeediliste õpilaste diferentseeritud hindamine;
- tunnivälised toetavad meetmed - aineõpetaja konsultatsioon ja ainealane järele aitamine.

Kui eelpool nimetatud tegevustest ei ole abi, siis tuleb leida õpilase toetamiseks tugisüsteemist sobiv tugimeede⁵.

2) Koolisisene meetmete määramine (I – tasand)

Tugimeetme määramiseks/saamiseks tuleb pöörduda HEV õppe koordineerija poole. Koostöös õpilase, klassijuhataja, aineõpetaja, tugispetsialistide ja lapsevanemaga leitakse õpilasele sobivaim tugimeede:

- logopeediline abi;
- eripedagoogiline abi matemaatikas;
- individuaalne õppekava;
- aineõpetajate konsultatsioonid;
- pikapäevarühm;
- võimetekohane huvitegevus;
- töö andekate õpilastega (nt suunamine haridusprogrammidesse või haridusasutustesse);
- koduõpe (lapsevanema avalduse alusel);
- koostöö erialaarsti(de)ga;
- koostöö Kagu-Eesti Rajaleidja keskusega/kooliväline nõustamiskomisjon;
- koostöö valla sotsiaaltöötaja ja lastekaitsetöötajaga.

Meetmed määratakse vastavalt vajadusele ning kokkulepped fikseeritakse need sobivas formaadis. Pikemaajalise/spetsiifilisema tugimeetme rakendamiseks või erivajaduse väljaselgitamiseks avatakse vajadusel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (edaspidi IAK). IAK täitmist koordineerib HEV õppe koordineerija.

3) Koolivälise nõustamismeeskonna otsusega ning vanema nõusolekul/avalduse esitamisel rakendatavad meetmed (II – tasand):

- koolikohustuse täitmise edasilükkamine;

⁵ Tugimeede on tugispetsialisti poolt osutatud õpilase arengut toetav teenus. Tugimeetmeid koordineerib HEV õpilaste õppetöö koordineerija (edaspidi HEV koordineerija).

- õpiraskustega õpilaste klass;
- põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õpe;
- tundeelu- ja käitumishäiretega laste klass;
- koduõpe (lapsevanema avalduse alusel);
- koduõpe tervislikel põhjustel;
- individuaalne õppekava;
- liitpuudega õpilaste klass;
- spetsiifiliste erivajadustega õpilaste väike klass;
- vabastus ühest kohustuslikust ainek.

Õpilasele määratud tugimeetmete tõhusust hinnatakse vähemalt üks kord õppeaasta jooksul. Selle raamas annavad osapooled tagasisidet HEV õppe koordineerijale, tegemaks omapoolseid ettepanekuid õpilase võrgustiku liikmetele edasiseks tegevuseks:

- meetme rakendamise lõpetamine;
- meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;
- meetme vahetamine või muu meetme lisamine;
- täiendavate uuringute teostamine erialaarsti poolt;
- koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.

Tugimeetme(te) tõhususe analüüs ja edasised kokkulepped kajastuvad õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardis⁶ (IAK). Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (IAK) on dokument, kuhu koondatakse erinevate osapoolte (klassijuhataja, aineõpetajate, lapsevanema ning spetsialistide) märkamised õpilase toimetuleku kohta.

Õpilase ja vanema teavitamine

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning informeerivad hariduslikust erivajadusest tugivõrgustiku liikmeid. HEV õppe koordinaator korraldab koostöös õppe- ja arendusjuhiga õpet vastavalt õpilase vajadustele. Klassijuhataja teavitab õpilase vanemat tugiteenuse vajadusest e-kirjaga või e-päeviku kaudu.

⁶ PGS § 46 lg 7

HEV õpilase arengu toetamiseks korraldatakse õpilase ja lapsevanemaga vestlus, kus lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Lisaks klassijuhatajale kaasatakse vajadusel vestlusse ka tugispetsialiste.

HEV õpilaste juhtumite arutamiseks kutsutakse kokku aineõpetajate ja tugispetsialistide ühine ümarlaud, kuhu vajadusel kaasatakse õpilane ja/või lapsevanem. Ümarlauas lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

Läbiva teemana toimub ainetundides ja õppetööd toetavates tegevustes elukestva õppe ja karjääri planeerimine alates I kooliastmest, kus käsitletakse elukutseid tutvustavaid teemasid; viiakse läbi enesetunnetuslikke ülesandeid, mille abil kujuneb õpilasel pilt iseendast ja oma võimetest.

III kooliastmes viiakse läbi karjääriõpetuse tunde lõimitult klassijuhataja tunniga. Karjääriõpetuse tegevused on kajastatud ainekavas. Klassijuhataja ja karjääriõpetaja eestvedamisel tehakse koostööd piirkonna [Kagu-Eesti Rajaleidja keskuse](#) karjäärispetsialistidega, kes viivad läbi temaatilisi loenguid, teste ja õpilaste nõustamist.

III kooliastmes suunatakse arenguveestluste tulemusena õpilast ja tema vanemat tegelema edasiõppimise võimalustega.

Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Esmane kontaktisik kodu ja kooli vahelises koostöös õpilasele ja lapsevanemale on klassijuhataja.

Kool tagab õpilasele ning lapsevanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

Koolis toimuv teavitamine ja nõustamine on välja toodud allolevas tabelis 1.

Teavituse ja nõustamise sisu	Teavituse koht	Teavituse ja nõustamise teostaja
Kooli õppekava ja selle muudatused	Kooli koduleht (dokumendid); Lastevanemate koosolekud	Õppe- ja arendusjuht, infojuht
Algava trimestri jooksul omandatavad ainealased õpitulemused, õppesisu ja õpitulemuste hindamise viisid	E-päevik, õpilaspäevik	Aineõpetaja
Tunnikontrollis, kontrolltöös, arvestuses hinnatavad õpitulemused	E-päevik, õpilaspäevik	Aineõpetaja
Tunnikontrollis, kontrolltöös, arvestuses saadud hinde kirjalik tagasiside õpilasele ja lapsevanemale	E-päevik või õpilaspäevik – hinne ja/või hinde kommentaar	Aineõpetaja

Tagasiside õpilase käitumise ja hoolsuse kohta trimestri lõpus	E-päevik või õpilaspäevik – hinne ja/või hinde kommentaar	Klassijuhataja
HEV õpilase õppe korraldamine	Koosolek, arutelu või ümarlaud	HEV koordineerija
Kooli psühholoogi teenus	Koduleht	HEV koordineerija, infojuht
Kooli logopeedi teenus	Koduleht	Logopeed, infojuht
Teave sündmuste ja õppereiside kohta	Kodulehe kalender, e-päevik	Sündmuse korraldaja, infojuht
Tagasiside sündmustest	Koduleht, <i>Facebook</i>	Sündmuse korraldaja, infojuht
Lapsevanema nõustamine õpilase arengu toetamises	Arenguvestlus	Klassijuhataja
Lapsevanema nõustamine kodus õppimises	Õpilast õpetavate aineõpetajate koosolek, kus viibib ka lapsevanem	Klassijuhataja
Päevakava	Koduleht, teadete tahvel	Õppe- ja arendusjuht, infojuht
Õpetajate konsultatsioonide ajad	Koduleht, teadete tahvel	Õppe- ja arendusjuht, infojuht
Tundide asendused	Teadete tahvel, e-päevik	Õppe- ja arendusjuht, aineõpetaja, klassijuhataja

Tabel 1. Teavitamine ja nõustamine

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajatele on loodud võimalused planeerida koostööd teiste õpetajatega nende sobival ajal ja omavahelisel kokkuleppel. Õpetajate vahelist ning enda tööd planeerides jälgitakse ainevaldkondade lõimingu võimalusi ja läbivaid teemasid. Eesmärgiks seatakse üldpädevuste saavutamine läbi erinevate õppe- ja õppetööd toetavate tegevuste, kus käsitletakse ühiseid probleeme erinevates õppeainetes.

Õpetaja planeerib oma töö nii, et õppija õpib läbi eeskuju ja ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste. Õpetamise aluseks on saavutatavad õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb õpetaja valiku arvestusega, et klassiti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Õpetaja teavitab trimestri alguses õpilasi trimestri jooksul käsitletavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja kriteeriumitest ning planeeritavatest üritustest. Vastav informatsioon edastatakse õpilastele suuliselt või kirjalikult e-päeviku või õpilaspäeviku kaudu.

Õpetajate töö planeerimise põhimõtted:

- 1) määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- 2) õpitulemused seostatakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- 3) kavandatakse õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja –kriteeriumid);
- 4) valitakse õpetamismeetodid lähtuvalt õpitulemusest ja hindamismeetoditest.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet distantsoõpet, digiõppepäevi jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust.

Lisad

Lisa 1. Sõnaseletused (HEV õpilase õppekorraldus)

HEV õpilane	Kirjeldus/selgitus
Andekas (andekus) PGS § 46 lg 1, 2	Õpilane kellel on eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning kes on näidanud kas eraldi või kombineeritult keskmisest kõrgemaid võimeid ühes või mitmes ainevaldkonnas, sh osalenud üleriigilistel olümpiaadidel ja/või uurimistööde konkurssidel või tegeleb antud ainevaldkonnaga süvitsi mõne muu haridusasutuse (nt TÜ teaduskool) juures.
Ajutine õpiraskus	Olukord, kus õpilasel on tekkinud mahajäämus klassile koostatud ainekava(de)s määratletud õpitulemuste saavutamisel.
Õpiraskus	Olukord, kus õpilase taju, mälu, mõtlemise, kõnega seotud raskused avalduvad suulise ja kirjaliku kõne, arutlus- ja meenutusoskuste, teabe struktureerimise, ning arvutamisoskuse valdkonnas ning õpilasel ilmnevad õppetöös raskused materjali omandamisega.
Käitumisprobleemid	Õpetajate (ja lastevanemate) nõudmiste eiramine ja järjepidev kooli kodukorras kehtestatud käitumisnormide rikkumine.
Tundeelu- ja käitumishäire	Psüühikahäirest tulenev normikohasest erinev käitumismuster koos emotsionaalsete häiretega, mis takistab õpilase enda ja teiste õpilaste õppimist tavaklassi tingimustes.
Väikeklass	Õppevorm õpilasele, kellel on raskest kroonilisest psüühikahäirest tulenev püsiv normikohasest erinev käitumismuster ja/ või õpivõime langus, mis takistavad õpilase enda ja teiste õpilaste õppimist ning ohustavad turvalisust tavaklassis
Liitpuue	Õpilase hariduslik erivajadus on tingitud keha - ja meelepuude omavahel kombineeritud vormidest.
Koduõpe PGS§ 23	Väljaspool kooliruumi korraldatud õpe, kui õpilase, tervises seisund ei võimalda tal koolipäevas ettenähtud õppes osaleda kui lapsevanem soovib põhihariduse omandamist iseseisvalt korraldada